

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 121/2017-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť družstva – Odbytová organizácia výrobcov – družstvo Dunajská Streda, Hlavná 5469/60A, Dunajská Streda, zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Vágóom, Kpt. Nálepku 724/7, Galanta, pre namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžf 2/2015 z 3. februára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť družstva – Odbytová organizácia výrobcov – družstvo Dunajská Streda o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 13. mája 2016 sa družstvo – Odbytová organizácia výrobcov – družstvo Dunajská Streda, Hlavná

5469/60A, Dunajská Streda (ďalej len „sťažovateľ“), domáhalo vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho v záhlaví označených základných práv a slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sžf 2/2015 z 3. februára 2016 a ktorým by napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti a z napadnutého rozsudku, ktorý tvoril jej prílohu, vyplýva, že žalobou doručenou Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sa „*Odbytová organizácia výrobcov – družstvo ČB, IČO: 36 269 433, so sídlom Hlavná č. 5469/60A, 929 01 Dunajská Streda*“ (ďalej len „žalobkyňa“) domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu – Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1100307/1/342853/2013 z 18. júla 2013, ktorým potvrdil dodatočný platobný výmer správcu dane – Daňového úradu Trnava č. 9210401/5/1190814/2013 z 28. marca 2013, ktorým jej podľa § 44 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní a poplatkov“) vyrubil rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2011 v sume 74 240,40 €, a to na základe daňovej kontroly, ktorou preveroval opodstatnenosť uplatnenia odpočítania dane z pridanej hodnoty v prípade tovaru (slnečnice, repky olejnej a kukurice) dodaného s oslobodením od dane odberateľovi v Maďarskej republike.

3. Krajský súd rozsudkom č. k. 14 S 91/2013-60 z 2. októbra 2014 žalobou napadnuté rozhodnutie správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uvedeného rozsudku krajský súd vyslovil názor, že „*z priebehu doterajšieho konania je zrejmé, že žalobca jednoznačne nepreukázal splnenie podmienok na oslobodenie od dane*“, pričom „*za sporné označil dve základné skutočnosti. Čo sa týka spornej otázky prepravy, krajský súd rešpektoval argumentáciu žalobcu vzhľadom na právne závery vyslovené v rozsudku SD EÚ sp. zn. C-430/09 vo veci účastníka [REDAKOVANÉ]*. Avšak pri právnych názoroch žalovaného vyslovených pri druhej spornej otázke, t. j. kto nadobudol tovar určený tvrdenému odberateľovi, krajský súd vyhodnotil ako nedostatočné,

lebo žalovaný sa nevysporiadal s obsahom listín týkajúcich sa pôsobenia pána K. P. podľa krajského súdu ako zástupcu dodávateľa.“.

4. Na základe odvolania správneho orgánu najvyšší súd napadnutým rozsudkom rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietol, pretože sa nestotožnil *„so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise“.* V tejto súvislosti najvyšší súd s poukazom na to, že *„podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu, ako aj žaloby, ktorou sa žalobca domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného, je skutková otázka, či postačuje skutkový záver žalovaného, že v prípade nesúlady medzi jednotlivými CMR formulármi (t. j. medzinárodnými nákladnými listami vyhotovenými na základe Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave podpísaného v Ženeve 19. mája 1956, pozn.) sa spochybňuje hodnovernosť tvrdenia žalobcu o realizácii vývozu tovaru do iného členského štátu“*, uviedol, že *„práve tento právny rámec vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia“.* Podľa názoru najvyššieho súdu *„bolo celkom nadbytočné sa zaoberať zisťovaním, ako požadoval krajský súd, aký vplyv mohlo mať konanie pána K. P. ako zástupcu na prejednávajúcu vec“.* Na rozdiel od krajského súdu najvyšší súd po nahliadnutí do spisu správcu dane dospel k záveru, že *„prepravný doklad, t. j. CMR prepravcov založených do spisu správcu dane vykazuje tie odlišnosti od CMR žalobcu, na ktorý žalovaný správne poukazoval. Práve pochybnosti o hodnovernosti prepravného dokladu viedli oprávnene správcu dane k ďalšiemu postupu v dokazovaní, v ktorom sa nepreukázala preprava tovaru od žalobcu v tuzemsku k osobe zaregistrovanej v inom členskom štáte na daň (vid' výpovede hore uvedených konateľov a iných osôb).“.* So zreteľom na to, že *„v prejednávanej veci sa riešilo oslobodenie od dane pri zdaniteľnom obchode, ktorý má v zmysle § 43 ods. 1 spĺňať charakteristiku dodania tovaru do iného členského štátu“*, krajskému súdu vytkol, že *„sa dostatočne nezaoberal správnym právnym posúdením veci a naopak sa zamerail na posudzovanie skutkových okolností bez toho, aby preukázal ich súvis (subsumáciu) s právnou normou“.* Najvyšší súd v napadnutom rozsudku osobitne reagoval aj na stanovisko žalobkyne z 3. decembra 2014 k odvolaniu správneho orgánu z 29. októbra 2014, v ktorom argumentovala, že hoci právny rámec posúdenia predmetného

prípade dáva rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-273/11 zo 6. septembra 2012, „žalovaný sa snaží v tomto konaní na neho preniesť také dôkazné bremeno na preukázanie takých skutočností, na ktoré sám vplyv nemá“, pričom uviedol, že «je nepochybné, že SD EÚ vo veci Mecsek – Gabona tiež uviedol, že „ak platiteľ dane nesplní povinnosti, ktoré mu ukladá vnútroštátny predpis o DPH v oblasti dokazovania oslobodenia dodania tovaru do iného členského štátu od DPH, nie je možné mu priznať oslobodenie od dane. Súdny dvor EU rozhodol, že článok 138 ods. 1 smernice Rady 2006/112/ES sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa predávajúcemu zamietlo priznanie práva na oslobodenie od dane v prípade dodania tovaru v rámci Spoločenstva, ak sa s ohľadom na objektívne skutočnosti preukáže, že tento predávajúci si nesplnil povinnosti, ktoré mu bolo uložené v oblasti dokazovania, alebo že vedel, alebo mal vedieť, že plnenie, ktoré uskutočnil, bolo súčasťou podvodu, ktorý spáchal nadobúdateľ, a neprijal všetky opatrenia, ktoré od neho bolo možné rozumne požadovať na zabránenie jeho vlastnej účasti na tomto podvode“. To boli právne názory, ktoré viedli Najvyšší súd ku zmene rozsudku krajského súdu.».

5. Sťažovateľ (IČO 36 269 433) už v úvode sťažnosti spochybňuje svoje oprávnenie podať sťažnosť ústavnému súdu vzhľadom na označenie žalobkyne v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu, ktorý podľa jeho názoru „poplietol dva samostatné právne subjekty, keď v záhlaví označil iný subjekt, ktorý nie je nositeľom označeného identifikačného čísla“. Napriek tomu vyslovujúc presvedčenie, že „podľa obsahu rozhodnutia predmetné súdne konanie sa týka nepochybne sťažovateľa“, v sťažnosti namieta „ústavné vady napadnutého rozsudku Najvyššieho súdu a jemu predchádzajúceho konania na Najvyššom súde SR pre jeho zmätočnosť, nezákonnosť a nepreskúmateľnosť, pre nesprávnosť skutkových a právnych záverov, ako aj nezákonnosť a nepreskúmateľnosť konania o rozhodnutí daňových orgánov pre nesprávnosť skutkových a právnych záverov“. Sťažovateľ podrobne opisujúc skutkový stav veci a vyvodzujúc z neho vlastné právne závery tvrdí, že „správca dane vo svojom konaní nezistil náležité skutkový stav veci, vykonané dôkazy vyhodnotil jednak predčasne a nesprávne všetky v neprospech daňového subjektu“, v čom vidí „nezákonnosť a nepreskúmateľnosť konania a rozhodnutí daňových orgánov pre nesprávnosť skutkových a právnych záverov“.

II.

6. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 20 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 53 zákona o ústavnom súde, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní návrhu na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

7. Ústavný súd už v minulosti judikoval, že zmyslom ústavnej sťažnosti je v zásade ochrana súkromnej sféry fyzických a právnických osôb pred verejnou mocou a s tým previazané presadzovanie ochrany a rešpektu k ľudským slobodám u všetkých orgánov verejnej moci. Verejná moc je teda povinná rešpektovať a chrániť ľudské práva, pričom obsah tejto povinnosti je podmienený charakterom jednotlivých základných práv. Nositeľ základného práva je takto determinovaný oblasťou ochrany, ktorú má dané základné právo zaručovať. Existujú základné práva, ktoré prislúchajú každej ľudskej bytosti, práva, ktoré prislúchajú len štátnym občanom, alebo práva, ktorých nositeľom môže byť len cudzinec. Právnickým osobám prislúchajú len také práva, ktoré sú zlučiteľné s povahou právnickej osoby. Štát v zásade nie je nositeľom základných práv. Štát nemá slobodný priestor a slobodnú vôľu. Naopak, štátne orgány majú právomoci a kompetencie. Opačné vnímanie je absurdné a zároveň popierajúce samotnú podstatu právneho štátu (m. m. III. ÚS 530/2015).

8. Posudzovanie otázky právnej subjektivity účastníka v konaní pred ústavným súdom (ako aj v konaní pred všeobecnými súdmi) predpokladá jeho riadne označenie. I keď v prípade právnických osôb sú ich základnými pojmovými znakmi názov a sídlo, tieto údaje nie sú jedinými identifikačnými znakmi, ktoré právnickú osobu identifikujú. Takýmto identifikačným údajom je aj identifikačné číslo právnickej osoby, ktoré sa povinne zapisuje do obchodného registra v zmysle zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. S nesplnením povinnosti podať návrh na zápis zmeny zapísaných údajov alebo návrh na výmaz zapísaných údajov v lehote ustanovenej zákonom, uvedením v návrhu na zápis nepravdivých údajov, doložením návrhu na zápis listinami, ktoré nezodpovedajú skutočnému stavu, a pod., sú spojené sankcie, ktoré registrový súd uloží zapísanej fyzickej osobe alebo fyzickej osobe oprávnenej konať v mene zapísanej právnickej osoby v zmysle § 11 citovaného zákona.

9. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ spochybňuje svoju aktívnu vecnú legitimitáciu podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd túto námietku ako prvú preskúmal v rámci procesných podmienok konania pred ústavným súdom.

10. Ústavný súd konštatuje, že hoci sťažovateľ najvyššiemu súdu vytýka vady v označení žalobkyne v záhlaví napadnutého rozsudku, podľa identifikačného čísla sťažovateľa z obchodného registra zistil, že adresa jeho sídla – Hlavná 5932/82, 929 01 Dunajská Streda „(od: 29. 11. 2011)“, nekorešponduje s adresou, ktorú uviedol v sťažnosti predloženej ústavnému súdu, t. j. Hlavná 5469/60A, 929 01 Dunajská Streda.

11. Z obchodného registra zároveň vyplýva, že na adrese – Hlavná 5469/60A, 929 01 Dunajská Streda, „(od: 15. 03. 2005 do 28. 11. 2011)“ sídlilo a na adrese – Hlavná 5932/82, 929 01 Dunajská Streda, „(od 29. 11. 2011)“ sídli družstvo – Odbytová organizácia výrobcov – družstvo ČB (IČO 36 269 573), konajúce prostredníctvom totožných konateľov ako sťažovateľ. Na adrese – Hlavná 5932/82, 929 01 Dunajská Streda, sídli družstvo – Odbytová organizácia výrobcov – družstvo Lehnice (IČO 36 269 581), konajúce prostredníctvom totožných konateľov ako sťažovateľ, a na adrese – Hlavná 5469/60A,

929 01 Dunajská Streda, sídli aj družstvo – Odbytová organizácia výrobcov – družstvo Hradská (IČO 44 116 225), konajúce prostredníctvom totožných konateľov ako sťažovateľ.

12. Ústavný súd ďalej konštatuje, že ani adresa sťažovateľa v pripojenom splnomocnení na jeho zastupovanie advokátom v konaní pred ústavným súdom – Hlavná 5469/60A, 929 01 Dunajská Streda, nekorešponduje s adresou uvedenou na odtlačku pečiatky, ktorou bolo opatrené – Hlavná 5932/82, 929 01 Dunajská Streda, pričom z toho splnomocnenia nevyplýva ani to, ktorý z konateľov sťažovateľa takéto splnomocnenie advokátovi udelil, keďže neuviedol svoje meno a priezvisko.

13. Ústavný súd okrem toho zistil, že nedostatkom riadneho označenia trpela už „*Žaloba na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva SR číslo: 1100307/1/342853/2013 zo dňa 18. 07. 2013*“ doručená krajskému súdu 27. septembra 2013, pretože v nej žalobkyňa označená ako „*Odbytová organizácia výrobcov – družstvo Dunajská Streda, Hlavná 5469/60A, 929 01 Dunajská Streda*“ neuviedla svoje identifikačné číslo. K žalobe pripojené splnomocnenie z 24. septembra 2013 trpelo identickými nedostatkami ako splnomocnenie predložené ústavnému súdu so sťažnosťou sťažovateľa.

14. Napriek tomu, že ústavný súd v rámci svojej judikatúry sťažovateľom opakovane pripomína, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde [§ 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 písm. a)] vyplýva, že musia označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáhajú, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musia ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy, v posudzovanom prípade ani petit v spojení s odôvodnením sťažnosti nie je vymedzený jasne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby bolo možné jednoznačne určiť východisko pre rozhodnutie ústavného súdu o danej veci.

15. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania,

povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, zákonom ustanovené náležitosti návrhu na začatie konania, zákonné lehoty a pod. Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte na záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností (m. m. III. ÚS 331/04).

16. Nedostatok právne relevantného odôvodnenia sťažnosti má vo vzťahu k namietaným porušeniam toho-ktorého základného práva alebo slobody významné procesné dôsledky, pretože ústavný súd nie je skutkovým súdom ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, takže bez splnenia uvedenej podmienky ústavný súd o návrhoch sťažovateľa uvedených v petite ani nemôže rozhodovať (napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, IV. ÚS 279/07, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 26/2016 a iné).

17. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 117/05).

18. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť v predloženej podobe vykazuje taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom o ústavnom súde, že nie je možné preskúmať ani len splnenie procesných podmienok konania pred ústavným súdom, preto ju z uvedeného dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri predbežnom prerokovaní.

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že ani v prípade splnenia uvedených procesných podmienok konania by argumentácia sťažovateľa nebola spôsobilá spochybniť právne závery najvyššieho súdu vyslovené v napadnutom rozhodnutí a sťažnosť by musel odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

20. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa dokazovania vykonaného správnymi orgánmi treba totiž osobitne zdôrazniť, že ústavný súd pri preskúmvaní ústavnosti rozhodnutí vydaných vo všeobecnom súdnictve nevykonáva dokazovanie, nepreukazuje skutkové okolnosti prípadu tak ako všeobecný súd, lebo ústavný súd je súdom práva, a nie faktov. Ústavnému súdu v zmysle jeho ustálenej judikatúry zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy, prednesy či vyjadrenia fyzických osôb a právnických osôb, výsluchy strán, výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie, predložené listiny a iné, resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základnú zásadu ústnosti a základnú zásadu bezprostrednosti súdneho konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie vyplývajúce najmä z čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011). Do obsahu práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), ani domáhať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené tým, že všeobecný súd vysloví svoj právny názor, rozhodne na jeho základe a svoje rozhodnutie náležite odôvodní (II. ÚS 77/06). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie

ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným (I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09, III. ÚS 127/2012).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2017